

AJUNTAMENT DE LES BORGES DEL CAMP

**Festa Major
en honor de la
Mare de Déu de la Riera
2004**

**Pregó
de Festa Major**

Joan Aregio i Navarro

President de la Diputació de Tarragona

Pregó de Festa Major

Benvolguts senyors alcalde, regidors, autoritats,
borgenques i borgencs, amics tots.

Moltes gràcies per la invitació que m'heu fet per a participar i viure la vostra festa major d'estiu, dedicada a la Mare de Déu de la Riera, i que, com molts altres indrets de Catalunya, celebren al final d'estiu. Gràcies també per l'honor que m'heu fet encarregant-me la lectura del pregó de la festa.

Enguany se celebra el jubileu compostel·là i això té relació amb tot el món cristià, de manera que també afecta a les Borges del Camp i té a veure amb una festa mariana com la que avui encetem.

Deixeu-me, però que comenci aquesta pregó amb una forta i entranyable salutació a tots els borgencs i borgenques de soca arrel, a tots els que participeu de la festa, als presents i als absents i a tots aquells que estimen la cultura, les tradicions i el poble, i aquest territori nostre que configura un caràcter nacional, únic.

Ens trobem davant de la festa principal de les Borges, la de la Mare de Déu, que és el símbol dels vilatans, de tots vosaltres, però també ens trobem davant de la Diada Nacional de Catalunya, que és la festa símbol de tots els catalans. Dues festes gairebé unides i que representen els valors locals i nacionals que qualsevol persona ha de tenir, viure i defensar si vol sentir-se europeu i ser solidari amb el món.

De la mateixa manera que tenim un cognom que ens diferencia entre les famílies, també tenim un tercer cognom que és el nom del nostre poble –amb tot el que això significa– i que ens situa en el món de manera clara i decidida.

Fa uns minuts us deia que enguany és l'any sant compostel·là i que això té molt a veure amb les Borges del Camp i en general a tot el món catòlic. Jo no he vingut a parlar de Santiago de Compostel·la, naturalment, sinó que he vingut a pregonar les festes de la Mare de Déu de la Riera que és la patrona del poble. I he vingut a fer-ho en l'avinentsa de la celebració dels cent anys de la construcció de l'ermita, que és el temple que ha acollit i acull totes les persones d'avui i de sempre, com la seva millor llar. Però m'agradaria, en aquesta salutació, relacionar tots aquests móns, el local i l'universal, perquè sense aquesta relació no s'entenen les coses ni som veritablement persones humanes, solidàries i vives.

Efectivament, enguany s'escau el jubileu compostel·là. De tot el món acudeixen peregrins als peus de l'apòstol i de vegades ho fan a peu i, en d'altres, en mitjans mecànics. La finalitat, però, és sempre la mateixa: guanyar unes indulgències i refermar el pòsit personal de créixer en humanitat i fe.

Doncs bé, com és de suposar, al llarg de la història moltes persones s'han fet aquest propòsit de pelegrinatge però per raons econòmiques, de temps o de salut, no hi podien acudir. Hagués estat un veritable drama defraudar aquesta il·lusió de la gent, dels cristians, sobretot perquè anar a les ermites i llocs sagrats era una tradició arrelada des de la prehistòria.

És per aquesta raó que es va acordar estendre la funció benèfica de les peregrinacions a Santiago o Roma a determinades esglésies, santuaris i ermites de les distintes diòcesis del món. I és aquesta la raó per la qual algunes ermites de Tarragona són supletòries de les grans catedrals del món quan es tracta de guanyar el jubileu.

Les Borges del Camp, el vostre poble, aquest poble, ha tingut tradició d'anar a llocs considerats sagrats per a guanyar el jubileu religiós. La gent de les Borges anava a Alforja, a l'ermita de Puigcerver, i també a Mont-roig, a l'ermita de la Mare de Déu de la Roca i a Siurana i a Cornudella, sobretot quan es trobava atribolada per les pestes, malalties, secades o aiguats que foren tant freqüents en èpoques passades. En aquests dies de setembre a Catalunya se celebren moltes festes a l'entorn de la diada de les conegudes "Mare de Déu trobades".

Però és clar, les Borges del Camp també té la seva tradició, la seva devoció particular i la seva connexió amb el món catòlic i europeu. Com he dit en d'altres ocasions, nosaltres sempre estem connectats amb el món, de manera particular o col·lectiva.

Doncs bé, aquest territori té una ermita, la Mare de Déu de la Riera, que ha concentrat la devoció no solament del poble sinó també de la comarca. Els estudiosos diuen que en el lloc on avui s'alça l'ermita s'hi van trobar restes prehistòriques i anteriorment l'ermita de Sant Bartomeu i tot això vol dir que aquest és un lloc habitat des de molt antic, en el qual es practicava algun tipus de culte.

Modernament aquest culte s'adreça a la patrona de la vila, la Mare de Déu de la Riera, una imatge que va ser trobada prop del curs d'aigua que baixa d'Alforja. He llegit algunes històries documentades sobre aquesta imatge i la seva devoció que demostren, d'una manera clara i decidida, la devoció que li teniu. Una devoció que no es limita a la gent de fe, sinó que per a tothom representa un valor i un significat social i d'agermanament. Recordo haver llegit que va ser un alcalde republicà qui salvà la imatge d'una destrucció segura, l'any 1936 i com aquesta talla del segle XIII va ser guardada sota la volta d'una escala fins a restablir-se el culte parroquial.

De fet és aquesta la funció del santoral religiós, de les devocions i de la festa major d'un poble. Des de segles, doncs, tant vosaltres com altra gent de la comarca ha vingut a peregrinar al santuari per a guanyar indulgències i favors i confirmar els propòsits de millora personal. Aquell que no podia anar a Roma o Santiago, o a Tarragona mateix, podia trobar aquí satisfacció i solució a la seva inquietud.

Alguns escriptors i periodistes, visitants o simples curiosos, han destacat la bellesa de les Borges del Camp i en concret el paisatge de l'ermita i de la riera. Tot envoltat de conreus, d'oliveres i avellaners i antigament de vinya, mirant cap a mar i a muntanya. I han destacat, modernament, la festa amb què es trasllada la imatge de l'ermita a la parròquia, amb una processó solemne on s'integra tothom i la millor prova és que també hi van els dimonis. Els dimonis acompanyen la imatge cremant pólvora, llençant coets i

espantant la canalleta que fuig esperitada. Els dimonis cremant carretilles representen la figura del mal que fuig quan s'acosta la Mare de Déu.

Més enllà del que és fe i religió, la vostra festa, aquesta festa, és una de les més atractives i esperades per la gent que li agrada el folklore i la tradició. Com diuen a molts llocs del Camp, aquí se sap fer festa, una festa que és també diversió, creació, imaginació i alegria.

A l'inici d'aquesta salutació he parlat de la relació dels pobles i de les seves festes i devocions amb el món. Crec que ja ho he explicat ben clarament, a través de l'exemple de les peregrinacions o aplecs celebrats a la vostra ermita que venien a ser com anar a Roma o Santiago.

Però també m'agradaria, en la vigília de la vostra gran festa, destacar un element que a mi em sembla molt important, tal i com han volgut destacar abans que jo moltes altres persones. Em refereixo al caràcter aglutinador de la festa. Què vull dir amb això?

Doncs vull dir que a l'entorn de la devoció patronal d'un poble també creixen molts altres elements culturals i socials que fan que la gent s'hi acosti i hi participi convençut i il·lusionat. Això fa que es vagi creant una pinya molt sòlida de valors humans, socials i comunals.

Mireu, el vostre poble, com qualsevol altre poble, té virtuts i defectes, coses que no van bé i coses que són immillorables, gent treballadora i gent que no ho és tant, edificis bonics i d'altres que caldria arreglar, etc. etc. I tot això és criticable, però algunes d'aquestes coses només ho pot criticar la mateixa gent del poble, perquè si algú de fora ve a criticar-ho, aleshores tots a una, els que hi estan a favor i els que hi estan en contra, formaran una pinya i defensaran el caràcter del poble a capa i espasa. Aleshores no hi haurà res millor al món que les Borges del Camp. Les Borges del Camp s'hauran convertit en el melic del món. És així, veritat?

Per arribar a aquest consens ha calgut fer moltes coses en comú, pertànyer a un projecte de poble comú, celebrar festes de manera comuna i sobretot posar-se al soplug d'alguns elements, mites o devocions de caràcter col·lectiu. Els sants i especialment la Mare de Déu de la Riera compleixen aquesta doble funció: la d'intercedir davant de la divinitat i d'afavorir els creients, però també tenen una funció podríem dir més laica, és a dir, la d'afermar el caràcter local, de comunitat i de grup.

En aquesta festa major de setembre a mi m'agradaria fer un públic reconeixement per la feina de la societat civil, tant important i transcendent per a la societat. No fa gaires dies el president de les Nacions Unides parlava, precisament, del treball dels voluntaris i de la societat civil com una dels grans i imprescindibles actius del nostre món. Ni els governs ni les administracions poden ni han d'arribar a tot arreu, de manera que la societat civil ha de cobrir aquests llocs. No solament per a treballar en feines del poble, sinó també per la seva capacitat crítica i de moviment social.

Quan jo llegia aquestes declaracions del President de la ONU pensava amb la realitat dels nostres pobles, de pobles com les Borges, amb una societat civil que actua en els mitjans de comunicació local, en l'organització de les festes de barri o majors, en

l'organització de la parròquia, en les tasques educatives, d'esbarjo, d'assistència benèfica o de lleure.

Conec bé els pobles del meu àmbit administratiu i sé que, igual que passa aquí a les Borges, la nostra societat civil és forta i emprenedora i això ens fa sentir esperançats i confiats en el futur.

El futur de les Borges, com en general el del país, serà bo en la mesura que sapiguem continuar la festa amb tots els seus ingredients socials, polítics, religiosos i culturals. I, sobretot, que sapiguem integrar els organismes i les entitats en la societat civil; que sapiguem construir pobles amb personalitat i caràcter, que es distingeixen de tots els altres però que a la vegada se sentin connectats amb tots els altres.

Us felicito per aquesta festa que organitzeu a l'entorn de la Mare de Déu de la Riera, per aquests cent anys de l'ermita i per la generositat i caràcter que sempre demostreu en les vostres empreses.

Moltes gràcies per la vostra atenció.

Visca la Mare de Déu de la Riera!

Visca les Borges del Camp!

Joan Aregio Navarro
President de la Diputació de Tarragona